

Necessitem + pares i + mares!

Guia pràctica per a AMPA

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Necessitem + pares i + mares!

Aquesta guia pràctica és una eina per a AMPA. Per a pares i mares que ja formem part activa de l'Associació del nostre centre, perquè hem entès la importància que té, i que busquem la manera que d'altres famílies facin el mateix.

A nosaltres, que formem part de la Junta de l'AMPA, o bé d'una comissió de treball, o que potser només col·laborem de tant en tant en aquesta o aquella iniciativa, ens agradaria molt que la participació fos molt més gran. En primer lloc, perquè l'AMPA podria fer encara més coses i, per tant, el centre en trauria profit: un centre educatiu que té una AMPA activa, altament participativa, és un centre que funciona millor!

I, en segon lloc, perquè tots sabem, avui, que la participació de les famílies augmenta el benestar emocional i el rendiment acadèmic dels fills. No és res estrany: els fills/filles d'una família participativa viuen l'institut (o l'escola) com quelcom important, quelcom proper i quelcom agradable. Això té una influència directa en el benestar i en el rendiment.

Tot hi sortim guanyant, doncs, de tenir una AMPA amb molts pares i moltes mares que hi facin coses útils.

No és senzill aconseguir-ho, però. Sovint, a les famílies en manca temps; treballem tot el dia i tenim, a més, obligacions familiars. Altres vegades, ens manca motivació, perquè no veiem quina utilitat té, això de col·laborar amb l'AMPA. D'altres vegades, potser només ens manca la informació necessària per saber que l'AMPA hi podem fer moltes coses i que no totes demanen molt de temps.

Què hi podem fer, doncs, els pares i les mares per atraure altres famílies? Algunes AMPA ho aconsegueixen i tenen alts nivells de participació. Hi ha alguna vareta màgica que ens ajudi a aconseguir-ho?

Segur que no. Els centres educatius, i per tant les AMPA, estan situats en contextos diferents, tenen dinàmiques diferents i fan les coses de manera diferent. Per tant, comparar els uns amb els altres no és gaire prudent. Sí que podem, però, conèixer iniciatives i eines que sovint tenen bon resultat i que, convenientment adaptades, ens poden ser útils. Aquesta guia té, precisament, aquest objectiu.

Hem agrupat les propostes en 2 grans idees:

Comuniquem i venem l'AMPA!

Treballem amb el centre

I després hem agrupat unes quantes bones pràctiques, que han funcionat a diverses AMPA de Catalunya.

Algunes bones pràctiques

Comuniquem
i venem
l'AMPA!

Necessitem + pares i + mares!

Comunicar molt i bé és, gairebé sempre, la clau de volta de l'èxit. Si volem implicar persones, motivar i atraure, el primer de tot és comunicar. En això, cal posar-hi esforços, imaginació i temps. De vegades, només amb això ja animarem noves famílies i elles en podran animar d'altres. Iniciarem un cicle virtuós.

Les famílies se sentirán més atretes per l'AMPA si **som capaços de transmetre'ls, de manera regular i entusiasmant, aquelles coses que fem i aquells èxits (petits o grans) que aconseguim**. D'aquesta manera evitarem la sensació, present en algunes famílies, que l'AMPA no té utilitat pràctica, que serveix per a ben poca cosa.

Comunicar èxits

Naturalment, comunicar vol dir explicar què fa l'AMPA. Però no només això. Millor si posem l'accent, no tant en una llista de funcions i de comissions, **sinó en allò que aconseguim des de l'Associació**.

Fem conscients, tinguem molt clars, els èxits que aconseguim: una millora de preu en les llibres de text, recursos perquè tothom faci activitats esportives, obtenció de tecnologia pel centre, la millora de la biblioteca...

... i expliquem-los!

Fem-ho sovint, deixant clar que és una tasca que s'ha fet gràcies a l'AMPA... i que ens n'esperen moltes altres!

Organitzar una Comissió de comunicació és molt recomanable

És a dir, un petit equip de pares/mares amb una funció principal: fer arribar a totes les famílies del centre allò que fa i aconsegueix l'AMPA i, d'altra banda, fer arribar les aportacions i les propostes de les famílies.

D'aquesta manera, la comunicació serà més constant i més organitzada i, per tant, més eficaç.

Comuniquem-nos amb totes les famílies i per mitjans diversos

És important que la informació (fins i tot els acords que prenem en les reunions de l'AMPA) arribin a tothom. La transparència és fonamental! Recordem que la millora manera per implicar les persones és informar-les.

I molt millor si ho fem per canals diversos. Podem fer servir la web del centre, circulars en paper, un blog, una revista impresa, les reunions que fem... i el mateix centre educatiu, aprofitant les trobades que fa amb les famílies (tutories, reunions, consell escolar...) O qualsevol altre mitjà. Si fem servir multitud de mitjans, arribarem més i millor.

Podem crear un espai, en aquests mitjans, que s'anomeni "Els èxits de l'AMPA". Pot ser molt atractiu!

Necessitem + pares i + mares!

La comunicació té dos sentits

La comunicació, no ho oblidem mai, té dos sentits. És molt important que les famílies tinguin sempre canals àgils per dir coses a l'AMPA i rebre resposta ràpida. De ben segur, un correu electrònic actiu i, si és possible, altres vies (bústia, whatsapp...).

La percepció que tindran les famílies sobre l'AMPA serà molt més positiva si poden opinar i preguntar sense haver d'esperar la reunió i, a més, la resposta de l'Associació és ràpida i útil.

Una "venda" atractiva de l'AMPA ha de passar per demostrar que l'Associació escolta i respon.

**Comuniquem
i venem
l'AMPA!**

Aprofitem els coneixements dels pares i les mares

Us heu plantejat demanar la col·laboració, potser només per fer el pressupost, d'un pare o una mare amb coneixements econòmics? I el d'un pare/mare cuiner, per fer suggeriments a la comissió de menjador? O potser el d'un pare/mare escriptor, o qui sap si periodista, per redactar les comunicacions amb les famílies?

Podria ser molt bé que trobéssim col·laboracions entusiastes!

Fem una comunicació il·lusionant

Quan comuniquem, les paraules i el to ho són gairebé tot. Podem només informar... o bé podem entusiasmar. Tot depèn de com diguem les coses. I a l'hora d'atraure, amb la informació no n'hi ha prou, sovint.

Fem servir expressions d'entusiasme, recordem que això o allò s'ha aconseguit mitjançant l'AMPA, expliquem quins beneficis en treuen alumnes i centres.

Fem propostes de participació concretes i flexibles

És a dir, no demanem la participació de manera genèrica; pensem, primer, en quines coses podem demanar col·laboració (en l'organització d'un acte concret, en la preparació d'una Assemblea, en l'elaboració d'un pressupost o en el manteniment d'una web, per posar alguns exemples) i, després, oferim totes aquestes propostes.

Cada comissió ha de poder generar propostes de col·laboració, petites coses en les quals les famílies puguin ajudar.

Aquells pares i mares que, d'entrada, no tenen interès en col·laborar activament en l'AMPA, en poden agafar si veuen clara quina seria la seva tasca, quin temps els suposaria i si, a més, li veuen una utilitat pràctica.

Per aquesta mateixa raó és molt recomanable que tinguem propostes de diferent grau i temps d'implicació. Les famílies s'implicaran en unes o altres, segons l'interès que hi trobin i la dedicació que els demani.

Molt sovint, la implicació de les famílies comencen amb petites col·laboracions, que aporten bons resultats i engresquen a seguir.

Necessitem + pares i + mares!

Intentem oferir propostes enriquidores

Per a molts pares i mares, dedicar un temps a l'AMPA tindrà més sentit encara si els permet aprendre coses i créixer personalment (potser en informàtica, potser en nutrició, potser en comptabilitat).

Si un pare/mare col·labora amb l'AMPA i, en fer-ho, aprèn noves coses... millor que millor!

Organitzem actes que obliguin les famílies a acudir al centre

Tenim encara moltes famílies que no acudeixen als centres amb regularitat. De vegades és perquè no tenen temps, però d'altres vegades és, només, perquè no en tenen l'hàbit.

Els hàbits poden canviar-se i ens toca fer-ho a aquelles famílies que tenim una participació més activa. Pensem en actes, grans o petits (més enllà de les festes de final de curs), que puguin ser atractius i que es celebrin dins el centre. Per a moltes pares i mares, el contacte físic amb el centre és un element motivador, que els impulsa a voler-hi tornar i a col·laborar amb l'AMPA.

Comuniquem
i venem
l'AMPA!

Treballem amb el centre

Necessitem + pares i + mares!

Sabem molt bé, aquells que col·laborem amb les AMPA, la importància que té una bona relació amb el centre. Si hi tenim un diàleg positiu, constructiu, les possibilitats de fer coses útils es multipliquen. Val la pena invertir esforços en això, per totes dues parts.

Quan la relació és fluïda, el centre ens pot ajudar molt a atraure pares i mares a l'AMPA. El seu missatge complementa el nostre, li dóna potència i permet que moltes famílies visualitzin la utilitat de col·laborar amb l'Associació.

Treballem amb el centre

Convicció sobre la importància de l'AMPA

El treball en equip amb el centre vindrà sempre de la seva convicció sobre la importància de l'AMPA. De vegades, els equips directius ja tenen aquesta convicció i, aleshores, la col·laboració és quelcom natural. Els resultats són, en aquests casos, fantàstics.

En d'altres casos, ho haurèm d'aconseguir poc a poc. Per fer-ho, seran importants algunes coses:

- Establir un diàleg continuat i constructiu. El centre i l'AMPA perseguim exactament les mateixes coses i no té cap sentit la manca de diàleg. Demanem trobades freqüents, que permetin avançar en aquest treball en equip.
- Demostrar al centre que les nostres propostes no pretenen envair la tasca dels docents, sinó enriquir i complementar la tasca del centre.
- Convidar representants del centre a les nostres reunions, de manera que millori el coneixement mutu.

1

Demandar al centre que parli en cada trobada que fa amb les famílies sobre l'AMPA i les coses que s'hi poden fer

Imagineu-vos un equip directiu que presenta l'AMPA en les jornades de portes obertes; un equip docent que anima les famílies, en les reunions d'inici de curs, a participar; un equip de tutors que, en les entrevistes individuals, recorda als pares com n'és d'important col·laborar amb l'AMPA i en el consell escolar.

Imagineu-vos un centre que, mitjançant la web, l'email o les circulars, demana a les famílies la seva participació, en subratlla la importància i, a més, ofereix exemples de millores aconseguides gràcies a la col·laboració amb l'AMPA.

Imagineu-vos un centre que agraeix als pares/mares l'aportació que fan i que reforça, així, el nostre missatge.

En aquest centre, on hi ha missatges compartits, de ben segur que hi haurà molta major participació.

2

Necessitem + pares i + mares!

Imagineu-vos, també, un centre que fomenta la participació de les famílies mitjançant els fills

Primer, perquè dona als alumnes el missatge positiu de la participació dels seus pares i mares. Que els explica com n'és d'important que acudeixin a l'AMPA. Que els anima a engrescar-los.

I també perquè fomenta la pròpia participació dels alumnes (delegats de curs, projectes de millora del centre liderats pels alumnes...).

En moltes ocasions, la participació activa de les famílies prové d'una petició directa dels fills o senzillament de veure'n la implicació.

Podem, doncs, proposar al centre que, amb l'ajut dels docents, el missatge de la participació arribi als pares i mares a través de l'alumnat.

3

Treballar junts perquè els obri les portes del centre

Si el centre (el seu equip directiu, en primer lloc) està plenament convençut de la riquesa que porta la participació de les famílies, podrem treballar junts perquè els obri les portes del centre.

Hem de demanar al centre que no només convidi les famílies a les festes i els espectacles. Els pares i mares podem fer moltes altres aportacions i el centre ha de cridar-nos a entrar-hi.

Podem ajudar en l'organització quotidiana (pares i mares que acompanyen els alumnes en les sortides, per posar un exemple) o podem ajudar en activitats plenament curriculars (pares i mares que ajuden els joves a prendre decisions de futur tot explicant la seva professió).

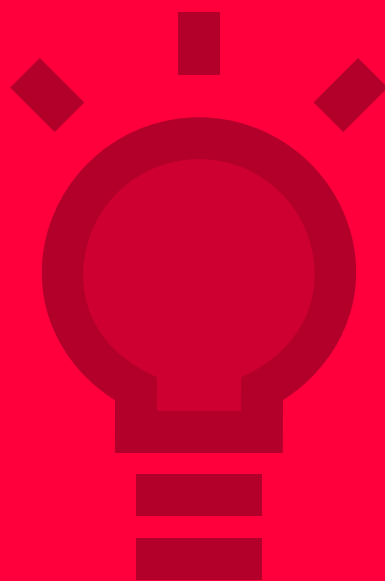
Si organitzem aquesta implicació de les famílies via AMPA, serà una manera fantàstica d'incorporar nous pares a l'Associació que, després, d'aquesta ajuda, en poden oferir d'altres.

4

Treballem amb el centre!

Algunes bones pràctiques

Necessitem + pares i + mares!

1

Les escoles de pares i mares

Un bon nombre de famílies tenen la inquietud de formar-se per fer millor la seva tasca educativa de cada dia. Si les sessions de formació estan ben organitzades, poden ser extremadament útils per a pares i mares, perquè ofereixen eines pràctiques, aplicables en la vida de cada dia.

Crear una "escola de pares i mares" (no cal que en diguem d'aquesta manera, si no volem) és una via molt i molt interessant d'atraure famílies al centre, amb una proposta que respongui molt al seu interès.

La formació plantejada d'aquesta manera projecta a les famílies la idea, ben certa, que des de les AMPA es fan coses molt necessàries, i aquesta és precisament la idea que cal transmetre a les famílies menys participatives. A totes aquelles famílies que acudeixen a una sessió de formació, se'ls pot plantejar la possibilitat que participin, fins on el sigui possible, en d'altres iniciatives de l'associació.

Algunes
bones
pràctiques

2

Espais de debat

Com dèiem, les escoles de pares i mares poden ser útils per atraure famílies. De vegades, però, la iniciativa pot no ser atractiva per a totes, si la sessió de formació està pensada de manera massa formal: un expert explica coses a les famílies, que escolten i pregunten.

En diverses AMPA de Catalunya s'organitzen espais de debat on, al voltant d'un tema concret prèviament definit, pares i mares poden debatre aportant les seves opinions i vivències. No hi és la figura de l'expert, i apareix un intercanvi d'opinions horitzontal que, si és constructiu, és altament motivant i útil.

Les famílies escolten altres maneres d'enfocar les qüestions quotidianes i, mitjançant la contraposició de vivències, enriqueixen la seva visió de l'educació.

Moltes famílies mostraran interès per un acte organitzat d'aquesta manera i acudirán al centre. A totes elles se'ls pot plantejar la possibilitat que participin, fins on els sigui possible, en d'altres iniciatives de l'associació.

Alguns consells per les sessions de formació i de debat:

- Han de ser de temes concrets, que connectin fàcilment amb les famílies.
- Demaneu que les famílies facin propostes sobre temes a tractar.
- Busqueu metodologies atractives (coaching, seguiment entre sessions...).
- Per garantir la màxima assistència, feu-ne una difusió per diversos canals (cartell, reunió AMPA, tutories, circulars, web...).

Necessitem + pares i + mares!

3

Comissió de delegats

Les famílies ens sentim atretes, majoritàriament, per tot allò que té a veure amb el dia a dia del centre. Ens preocupa, sobretot, la comunicació amb l'equip directiu i el professorat; tenim necessitat de saber què fa el centre i què hi passa.

Aquest enllaç entre famílies i centre, aquest flux d'informació quotidiana, pot ser canalitzat per pares/mares delegats de classe. Ells són els qui reben les informacions del centre i les fan arribar a les famílies, amb rapidesa i sense haver d'esperar reunions d'AMPA.

Si l'AMPA crea una comissió de delegats/des, podrà aconseguir dos objectius: d'una banda, pares/mares que vulguin assumir aquest rol tan necessari i, de l'altra, una molt major connexió famílies/centre (la qual cosa mostrarà als pares/mares la utilitat de l'AMPA). La comissió de delegats té l'avantatge que és propera a les inquietuds diàries de les famílies.

La tasca del delegats ha de quedar ben definida: han de comunicar informació útil i només quan sigui necessari. Ha de ser una tasca raonable i assumible.

La comissió de delegats també pot liderar la comunicació en sentit contrari: de les famílies cap al centre, manifestant opinions i aportant propostes. Això dóna un ple sentit a la tasca dels delegats.

4

Acollida/acompanyament de famílies noves

Sovint les famílies noves al centre tenen moltes ganes de participar i aportar. Tenen idees fresques i molta il·lusió perquè l'estada dels seus fills al centre, que tot just acaba de començar, sigui tot un èxit. És un perfil de família, doncs, que pot estar molt interessada en formar part activa de l'AMPA.

Aquestes famílies tenen, en canvi, una necessitat ben clara: la de ser orientats i informats sobre el centre, que no coneixen gaire, encara.

Podem crear, per tant, sinèrgies interessants. En algunes AMPA s'han creat iniciatives d'acompanyament d'aquestes famílies, per part d'altres famílies que ja fa temps que hi són. Aquest acompanyament (aclariments, resolució de dubtes...) pot incloure l'explicació de diferents projectes que fa l'AMPA i demanar-los la seva participació. D'aquesta manera estem aprofitant un ajut valuós que els donem per atraure'ls cap a l'AMPA, amb l'impuls i la motivació pròpies de pares i mares nous.

Algunes
bones
pràctiques

Necessitem + pares i + mares!

5

La web, el blog i el correu electrònic, canals de participació

Sabem que la limitació d'un bon nombre de famílies és el temps. Si formar part activa de l'AMPA vol dir haver d'acostar-se al centre sovint... aleshores no és possible. En canvi, si la col·laboració amb l'AMPA es pot fer, en part, des de casa, aprofitant estones lliures i amb l'ajut d'internet, tindrem l'opció d'atraure noves famílies.

Cal pensar en opcions de participació valuosa mitjançant la xarxa. Poden, els pares i les mares, ajudar en l'organitzar activitats a través de la web, el blog i/o el correu electrònic? De ben segur que sí. Si podem evitar que qualsevol participació hagi de fer-se mitjançant una reunió, donarem moltes més opcions a aquelles famílies que no poden (o no volen) desplaçar-se al centre tant sovint.

Pensem en tot allò que fem a l'AMPA (i en tot allò que podríem fer) i provem de veure com en podríem fer una gestió més eficaç i àgil, evitant haver de reunir-nos massa sovint. I proposem a nous pares i mares que en facin una part, des de casa, aprofitant els moments que puguin.

6

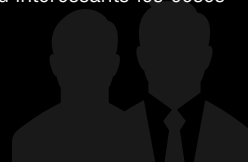
Banc de sabers

Una altra bona manera d'atraure famílies al centre (i, per tant, potser també a l'AMPA) és fer-les protagonistes d'activitats que es fan a l'aula, amb els alumnes.

En diversos centres educatius es demana a les famílies, de vegades via AMPA, la seva participació per explicar als alumnes les seves professions i consells a l'hora d'establir un itinerari de futur. Cada pare i mare treballa en una professió diferent, i a l'hora d'aclarir o de fer despertar els seus interessos, per als alumnes pot ser molt interessant rebre explicacions de professionals...que a l'hora són pares/mares del centre.

Una vegada engrescades les famílies en aquesta participació, serà més senzill animar-les perquè participin en d'altres activitats que organitza l'AMPA. Per aquells pares i mares que hi participin serà, de ben segur, una experiència molt positiva, que pot animar-los a seguir col·laborant en d'altres coses.

El "banc de sabers" és només una opció, entre moltes altres, de fer entrar els pares i mares a a les aules. Parleu amb l'equip directiu i exploreu altres idees. El que és important és que l'entrada a l'aula animi les famílies a veure com en són d'interessants les coses que organitza l'AMPA.

Algunes
bones
pràctiques

Necessitem + pares i + mares!

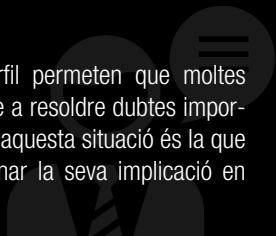
7

Introducció de l'integrador social

Diverses AMPA han posat a disposició dels centres educatius la figura de l'integrador social, un professional que treballa per aconseguir una gran cohesió entre famílies, alumnes i centre, atenent demandes i dificultats diverses.

Figures com aquesta, que ajuden a resoldre problemes quotidians (d'integració d'alumnes, de situacions de risc, de gestió d'ajuts...) motiven molt les famílies a veure la utilitat de les coses que fa l'AMPA conjuntament amb el centre.

Professionals d'aquest perfil permeten que moltes famílies acudeixin al centre a resoldre dubtes importants i a demanar consell. I aquesta situació és la que busquem per poder demanar la seva implicació en l'Associació.

9

Millora de la infraestructura del centre

Noves idees i bones pràctiques per atraure famílies al centre i a l'AMPA: crida general a tots aquells pares i mares que vulguin col·laborar, amb les seves i esforç, a millorar la infraestructura del centre (per exemple, l'accondicionament dels patis).

Una participació d'aquest tipus, que permet que les instal·lacions del centre siguin millors, pot engrescar moltes famílies, que troben una utilitat directa en la seva participació. En algunes AMPA s'han organitzat, en aquest sentit, "Diades" de la participació, que tenen per objectiu, d'una banda, aquesta millora d'infraestructura i, de l'altra, l'atracció de famílies que tenen menys costum de participar.

No cal dir, d'altra banda, l'impacte educatiu que té sobre els alumnes una activitat com aquesta.

8

Intercanvis de temps i de productes.

De vegades, podem atraure famílies amb iniciatives que no tenen una relació directa amb el centre i amb l'educació dels nostres fills i filles. En diversos indrets s'han posat en marxa xarxes d'intercanvi de temps (se'n diu "bancs del temps", sovint) on els pares i mares dediquen una estona del seu temps a ajudar els altres, en alguna activitat que dominen (aprenentatge de l'anglès, recerca de feina, ajut en tràmits diversos, reparacions...). Aquells que en unes ocasions ajuden, després són ajudats. D'altres vegades, s'han organitzat intercanvis de productes que ja no es fan servir i que poden útils als altres.

Més enllà de l'interès de la iniciativa, s'ha demostrat organitzar, al centre, activitats útils, de gran interès pràctic, contribueix molt a què les famílies acudeixin i participin.

Algunes
bones
pràctiques

El treball en comissions

Bona part de les AMPA treballen en comissions. Això permet assignar tasques, distribuir la feina i ser més eficaços en l'acompliment dels objectius. Pel que fa la finalitat que té aquesta guia (aconseguir la participació de pares i mares), les comissions tenen alguns avantatges:

- Permeten que les famílies puguin participar en aquelles que, per ells, són més atractives.
- Permeten que les famílies puguin participar en aquelles que demanen una dedicació temporal i una disponibilitat física més adaptada a allò que ells poden oferir.
- Permeten que diversos pares i mares se sentin responsables d'una millora concreta pel centre i això és altament motivant.

Es poden crear una gran varietat de comissions diferents, segons quines siguin les activitats i l'organització interna de l'AMPA. N'hem vist de ben diverses per tota Catalunya, i algunes de ben creatives.

Alguns consells importants per al treball en comissions, si volem que siguin engrescadores per a les famílies i font de participació:

- No tanquem el nombre ni el tipus de comissions: deixem la possibilitat a qualsevol grup de pares/mares que proposin una comissió concreta, que respongui als seus interessos i a les seves possibilitats de participació. En Assemblea general, podem debatre la idoneïtat d'aquella proposta de nova comissió.
- Deixem que els pares/mares de cada comissió decideixin la seva metodologia de treball. Potser opten per treballar via email, o potser fan reunions periòdiques. Això dependrà del temps que disposin i de la seva preferència. Aquesta possibilitat de treballar "a la seva manera pot afavorir que hi hagi famílies que se sentin motivades a participar.
- Destaquem la tasca feta per cada comissió i donem-li la importància que mereix. La participació dels pares i les mares serà més alta si la valorem, davant la resta de famílies i del centre.
- Donem, des de la Junta, suport a cada comissió. Que no se sentin soles. Que sàpiguin quins objectius perseguim i que puguin resoldre els dubtes que s'aniran trobant.

Guia pràctica per a AMPA

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

